

ПРОБЛЕМИ СТРАТЕГІЧНОГО ПЛАНУВАННЯ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Анотація. У статті розглянуті питання забезпечення стратегічного планування діяльності сільськогосподарських підприємств, аналізується вплив стратегії підприємства на його організаційно-економічний розвиток.

Ключові слова: стратегія, прогнозування, планування.

Постановка проблеми. Кожне підприємство в умовах переходу до ринку повинно розробити стратегію своєї господарської діяльності, реалізація якої повинна забезпечити йому виживання в ринкових умовах, конкурентоспроможність та стабілізацію розвитку.

Рішення цієї задачі передбачає визначення нових підходів до обґрунтування стратегії розвитку виробничо-господарської діяльності. При розробці та обґрунтуванні економічної стратегії виникає необхідність зміни пріоритетів, що в свою чергу обумовлює необхідність зміни методів обґрунтування показників, що прогножуються. Ця проблема повинна вирішуватися в рамках стратегічного планування.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питаннями вивчення організаційно-економічного розвитку підприємства займалися такі науковці, як Калінчик М.В., Савченко В.Д., Лепа Н.Н., Цигікал П.Ф., Круглов М.И., Герасимчук В.Г., Смирнов Э.А., Соболев Ю.В., Дикань В.Л. та ін.

Аналіз наукової літератури показав, що розв'язання проблеми підвищення стабільності – створення гнучких систем управління, які дозволять швидко пристосуватися до погодних умов й дії інших чинників[1]. Для виходу підприємств із ситуації, що виникла, в умовах дестабілізації економіки необхідно перебудувати методи господарського керівництва. Як відзначається в роботі , сьогодні вже не можна працювати на вчора, латаючи діри[3].

Жорсткі вимоги висуває ринкова економіка до стратегічного планування в сільськогосподарських підприємствах, активізуючи людський фактор, гнучкість і пристосованість до зовнішнього оточення та забезпечуючи ефективність та конкурентоспроможність. Ефективна діяльність підприємства, що орієнтована, в першу чергу, на забезпечення економічного росту та підвищення конкурентоспроможності його продукції на аграрному ринку, великою мірою залежить від стратегічного механізму [5, 6, 7].

Постановка завдання. Єдиним засобом прогнозування майбутніх проблем і можливостей є стратегічне планування. Воно дозволяє обґрунтувати необхідні управлінські рішення. Визначення того, що підприємство хоче досягти, допомагає уточнити стратегічні орієнтири. Приймаючи обґрунтовані і систематизовані планові рішення, керівництво знижує ризик прийняття неправильного рішення через помилкову або недостовірну інформацію про можливості підприємства або про зовнішню ситуацію. У статті переслідується за мету проаналізувати проблеми стратегічного планування, який забезпечує основу для управління розвитком підприємства.

Виклад основного матеріалу дослідження. Обґрунтування розвитку підприємства являє собою набір дій і рішень, започаткованих керівництвом, що ведуть до розробки специфічних стратегій. Призначених для того, щоб допомогти підприємству досягти намічених цілей. Процес стратегічного планування являється інструментом, що допомагає в прийнятті управлінських рішень. Його завдання забезпечити нововведення і організаційно-економічні зміни.

Стратегія - це усебічний комплексний план, призначений для того, щоб забезпечити здійснення місії підприємства і досягнення її цілей. Декілька основних тез, що відносяться до стратегії, повинні бути зрозумілі і, що більш важливо, прийняті керівництвом. Насамперед, стратегія здебільшого формулюється і розробляється керівництвом, але її реалізація передбачає участь усіх рівнів керування. Стратегічний план вимагає розробки

оригінальних (нетрадиційних) моделей розвитку, ґрунтовних досліджень і достовірних фактичних даних. Щоб ефективно конкурувати в сьогодишньому світі бізнесу підприємство повинно постійно займатися збором і аналізом величезної кількості інформації про галузь, конкуренцію та інші фактори.

Модель розвитку підприємства, з організаційно-економічної точки зору, являє собою формалізований опис певної послідовності його специфічного стану, що охоплює період прогнозу. Велика кількість факторів обумовлює стратегію розвитку підприємства. При цьому необхідно відзначити, що вибір того чи іншого варіанту залежить від сформованого організаційно-економічного потенціалу підприємства і конкретного стану його використання.

Певним чином чергуються періоди еволюційної зміни організаційно-економічного потенціалу у структурі варіантів розвитку підприємств, вони пов'язані з розвитком і необхідністю вибору його стратегічних орієнтирів.

Основні процеси прогнозування розвитку підприємства реалізуються два прийоми:

- екстраполяція на перспективу тенденцій і рівня показників для варіантів стратегії (базового, оптимістичного та песимістичного);
- використання спеціальних алгоритмів переходу від базового до оптимістичного та песимістичного варіантів.

Головна роль у забезпеченні ефективності функціонування підприємства повинна належати організаційно-економічному механізму. Проте в цілому, можна констатувати незначну зацікавленість науковців поняттям "організаційно-економічний механізм", якщо на нього і звертається увага без особливих пояснень. Аналізуючи чималу кількість опублікованих праць з проблем організації, управління, планування та функціонування підприємств, ми не знайшли чіткого визначення категорії "організаційно-економічний механізм" як системи забезпечення функціонування підприємства.

Підвищення стабільності функціонування сільськогосподарських підприємств виступає одним з важливих інструментів організаційно-економічного механізму функціонування підприємства. Аналіз факторів

нестабільності, що наведений у попередньому розділі, дозволяє визначити низку проблем підвищення стабільності функціонування сільськогосподарських підприємств для практичного вирішення за використання економіко-математичного обґрунтування.

Раціональне територіальне розміщення виробництва як одне із важливих завдань у досягненні стабілізації сільськогосподарського виробництва є найскладнішим завданням. Проблеми економіки сільського господарства та продовольчих ринків формують комплекс завдань, що не вирішуються традиційними методами, зокрема без застосування математичних методів моделювання територіальних агропромислових комплексів з урахуванням агроекологічної й економічної ситуації, оцінювання потенціалу природно-економічних регіонів на основі комп'ютерних технологій, великих за обсягом баз даних різного характеру та рівня тощо.

Стратегічний план варто розглядати як програму, що спрямовує діяльність підприємства протягом тривалого періоду часу, даючи собі звіт про те, що конфліктна і постійно мінлива ділова і соціальна обстановка робить постійні коригування неминучими. Місію підприємства можна сформулювати як задоволення потреби населення у сільськогосподарській продукції. Необхідність вибору місії обумовлена тим, що підприємство, насамперед, створено для виконання загальнолюдської місії, яка дозволить реалізувати певні потреби споживачів.

Загальне стратегічне планування завжди було й залишається одним із основних інструментів управління, причому в міру становлення ринкової економіки роль планування постійно зростає. Це визначається ускладненням організаційно-економічного механізму функціонування підприємства за умови ринкових відносин. Підвищилися й самі можливості планування у зв'язку з розробкою спеціальних математичних та математико-статистичних методів, появою потужних швидкодіючих електронних обчислювальних машин і, нарешті, створенням автоматизованих систем управління.

Принципово важливе завдання сучасності – використання технічних засобів для стратегічного планування й управління діяльністю підприємств . Це новий якісний етап у теорії й практиці управління економікою. Наша країна має великі досягнення в цій області й вправі пишатися ними. Але стояти на місці не можна, треба продовжувати інтенсивно працювати над удосконаленням як теорії, так і практики планування.

Висновки. Стабільність функціонування сучасного підприємства в значній мірі досягається за рахунок організації на підприємствах ефективної системи стратегічного планування. У цей час питанням побудови організаційно-економічного механізму формування й реалізації стратегії на підприємствах приділяється недостатня увага. Не враховується той факт, що стабільність успіху забезпечується стратегією, яка передбачає перспективу розвитку підприємства на основі виробництва продукції, виконання робіт або надання послуг, здатних витримувати жорстку конкуренцію на ринку.

Література.

1. Савченко В.Д. Організація сільськогосподарських підприємств: Наук. видання / ХНАУ ім. В.В. Докучаєва / Савченко В.Д. – Харків, 2002. – 330 с.
2. Калінчик М.В. Стабілізація ринку зерна в Україні / Калінчик М.В., Ільчук М.М., Шовкалюк В.С., Калінчик І.М. – К.: Нічлава, 2006. – 230 с.
3. Панченко Е. Теория рыночной экономики и практика перехода Украины к рынку / Панченко Е. // Экономика Украины. – 1992. – №12. – С. 65–70.
4. Лепа Н.Н. Методы и модели стратегического управления предприятием / НАН Украины. Ин-т экономики промышленности / Лепа Н.Н. – Донецк: ООО «Юго-Восток Лтд», 2002. – 186 с.
5. Панасюк В.М. Витрати виробництва: управлінський аспект: Монографія: Наукове видання / Панасюк В.М. – Тернопіль: Астон, 2005. – 288 с.

6. Войко Д. Центры финансовой ответственности предприятия в системе бюджетирования / Войко Д. // Проблемы теории и практики управления. – 2006.– № 4.– С. 60-73.

7. Череп А.В. Проблеми обліку і аналізу адміністративних витрат / Череп А.В. // Формування ринкових відносин в Україні.– 2005.– № 9.– С.68-74.

***Summary.** Every company in the transition to a market should develop a strategy for its business activities, the implementation of which should ensure his survival in the market conditions, competitiveness and stabilizing development. This task involves identifying new approaches to the justification of the development strategy of industrial and economic activity. In the development and justification of the economic strategy is necessary to change priorities, which in turn makes it necessary to study changes in the way the indicators are forecasted.*

Stringent requirements put forward a market economy to the strategic planning of agricultural enterprises, enhancing human factor, flexibility and adaptability to the external environment and ensuring the efficiency and competitiveness.

The single predictor of future problems and opportunities is a strategic planning. It makes the case for the necessary management solutions. The definition of what the company wants to achieve, helps to clarify the strategic guidelines. Article prosecuted for the purpose to analyze the problems of strategic planning, which provide a framework for managing the development of the enterprise.

Keywords: *strategy, forecasting, scheduling.*

УДК 371.004

Пелипчук С.М. к. пед. н., доцент,
Жиряда І.К.,
ПВНЗ «Буковинський університет»

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ МАЙБУТНІХ ЕКОНОМІСТІВ

***Анотація:** Розглянуто особливості розвитку економічної освіти в контексті швидкого соціального, політичного та економічного розвитку країни. Зроблено аналіз понять «компетентність», «компетенція». Вивчено проблеми формування професійної компетенції майбутніх економістів. Проаналізовано професійні вміння майбутнього фахівця економічного профілю відповідно до освітньо-кваліфікаційної характеристики економіста. Запропоновано основні напрями діяльності науково-педагогічних працівників у процесі професійної підготовки студентів, формування професійної компетенції майбутніх фахівців-економістів.*

***Ключові слова:** компетентність, компетенція, формування професійної компетенції, професійна мобільність*